

6a Convenció Les veus
de les persones grans

Participem
per garantir
drets

Vine
i fes-te
sentir

Setembre
2022 —
Març 2023

BALANÇ DELS RESULTATS PROPOSITIUS DE LA 5a CONVENCIO LES VEUS DE LES PERSONES GRANS

SUMARI

INTRODUCCIÓ.....	2
ENVELLIR AMB DRETS.....	4
Propostes de la 5a Convenció: Protecció social, drets i garanties a les societats del segle XXI	4
Propostes del Pla de Treball (2019-2023) del Consell Assessor de la Gent Gran	5
Principals actuacions 2019-2023	6
ENVELLIR AMB DIGNITAT	10
Propostes de la 5a Convenció: La cultura de la cura al llarg del curs de la vida.....	10
Propostes del Pla de Treball (2019-2023) del Consell Assessor de la Gent Gran	11
Principals actuacions 2019-2023	12
ENVELLIR PARTICIPANT	19
Propostes de la 5a Convenció: Ciutat, vida quotidiana i diversitat	19
Propostes del Pla de Treball (2019-2023) del Consell Assessor de la Gent Gran	20
Principals actuacions 2019-2023	22
Recopilació de manifestos i posicionaments del Consell Assessor de la Gent Gran	27

INTRODUCCIÓ

La 5a Convenció “Les veus de les persones grans”, que va tenir lloc els dies 5 i 6 de març de 2019, va concloure el seu ampli procés participatiu amb la formulació d’unes propostes i reptes de futur que han marcat l’agenda d’actuació d’aquests darrers quatre anys. En el present informe es presenta el balanç de resultats, on es recullen les principals actuacions que s’han desplegat durant aquests anys a la ciutat de Barcelona i que donen resposta a les propostes sorgides de la 5a Convenció.

La raó principal d’aquest balanç és complir amb el compromís que assumeix el Consell Assessor de la Gent Gran respecte als resultats de la Convenció, en el marc de les seves funcions propositives i de seguiment de les actuacions municipals en l’àmbit de les polítiques d’envelliment. La informació i les dades que es presenten a continuació s’organitzen d’acord amb els tres eixos de treball que van configurar el programa i les conclusions de la 5a Convenció.

En aquest sentit, en la 5a Convenció es va plantejar mantenir una continuïtat de treball en alguns dels àmbits abordats en els darrers anys com ara en *l’estratègia sobre canvi demogràfic i envelliment, la democratització de les cures o la importància de la participació de les persones grans*. Però també es van abordar noves propostes basades en aspectes com *l’aliança entre generacions, la lluita vers la soledat no volguda i les desigualtats socials*.

No obstant això, en el transcurs dels quatre anys que van de la 5a a la 6a Convenció, si hi ha hagut un factor que ens hagi colpit ha estat, sens dubte, l’impacte de la pandèmia de la Covid-19, que ha suposat una interferència en el compliment, l’execució i l’assoliment de les propostes plantejades en el full de ruta. D’aquesta manera, l’impacte de la crisi sanitària originada per la Covid-19 ha obligat a adaptar l’agenda d’actuació política per tal de fer front als reptes més urgents, en especial aquells que afecten la gent gran o les persones més vulnerables.

A fi de presentar les principals actuacions durant aquest darrer mandat, d’una banda, s’han tingut en compte els objectius i les accions del Pla de Treball 2019-2023 que va elaborar el Consell Assessor de la Gent Gran per guiar la seva pròpia tasca, estructurat en cinc eixos -un per cada grup de treball-, creats a partir dels tres àmbits en què es classificaven les conclusions de la 5a Convenció. D’altra banda, també s’han tingut en compte diversos documents, plans, programes i altres instruments rellevants, elaborats pel mateix Consell Assessor de la Gent Gran o per l’administració municipal conjuntament amb la participació del CAGG, que han buscat donar resposta a les necessitats, voluntats i prioritats de les persones grans i a les demandes i als reptes socials que han sorgit o s’han accentuat arrel de la pandèmia. En aquest sentit, cal destacar: el *“Decàleg d’eixos i propostes de les persones grans davant les crisis de la Covid-19”* (2020) elaborat pel CAGG, i la seva actualització del 2021; el *“Pacte per Barcelona”* (2020), així com els respectius informes de seguiment que s’han realitzat, el darrer dels quals elaborat el març del 2022; i *“l’Estratègia sobre canvi demogràfic i envelliment (2018-2030)”*, a partir de la qual es va dur a terme una anàlisi específica amb motiu de la pandèmia, que es va plasmar en l’informe de resultats del *“Procés d’identificació d’actuacions per fer front a l’impacte que la pandèmia de la Covid-19 ha tingut en la vida quotidiana de les persones grans”* (2022). A més, també s’han tingut en compte els diversos manifestos i posicionaments que ha efectuat el CAGG respecte a diversos àmbits socials que han marcat l’agenda política i altres temes d’interès que condicionen la vida de les persones grans.

Així, aquestes propostes i actuacions impulsen els passos que cal continuar fent en els pròxims anys i vertebrin una estratègia de treball amb mirada cap al futur, analitzant l'envelliment des d'una perspectiva transversal i interseccional, amb la finalitat que permeti abordar els reptes i els canvis socials que es donen a la ciutat de Barcelona. En aquest sentit, tal com sosté el Consell Assessor de la Gent Gran, defensar el dret a una ciutat per a totes les edats i per a tota la vida requereix la implicació i la coresponsabilitat de tota la ciutadania i dels diferents agents socials, ja que només així es podrà garantir envellir amb drets i dignitat, i participant de forma efectiva.

ENVELLIR AMB DRETS

Propostes de la 5a Convenció

Protecció social, drets i garanties a les societats del segle XXI

1. Reivindicar un paper més actiu de les persones grans com a **agents de transformació social** i una actitud més proactiva en la defensa dels nostres drets.
2. Aprofundir en el coneixement i la recerca sobre les condicions de vida i la contribució social de les persones grans, de manera que es puguin **qüestionar relats oficials**, com ara el de la “crisi”, i reivindicar en canvi la renda garantida, unes pensions dignes, el dret a l’habitatge i condicions laborals no precàries.
3. Reconèixer i donar visibilitat a la **contribució social** i a les aportacions que les persones grans fan al conjunt de la societat.
4. Treballar per crear i enfortir **aliances entre generacions** en l’àmbit familiar, veïnal, comunitari i polític.
5. Lluitar **contra la discriminació** i trencar estereotips com que les persones grans són una càrrega social, que els i les joves són uns desmotivats o que les persones migrades reben més ajudes socials.
6. Fer una crida a les diferents administracions a exercir una defensa activa dels drets de la ciutadania, a **combatre les desigualtats socials** i a donar resposta a les problemàtiques socials i econòmiques al llarg de la vida.
7. Situar l’Ajuntament, com a Administració més pròxima, al capdavant de la **defensa dels drets socials**, del dret a l’habitatge i de la renda garantida, així com pal·liar les situacions més greus de desequilibri social.
8. Desplegar mesures per facilitar **l’accés i la comprensió dels ajuts disponibles** i dissenyar recursos per acompanyar les persones grans en la realització de gestions.
9. Treballar per revertir les retallades de la Llei 39/2006 de promoció de l’autonomia personal i **atenció a les persones en situació de dependència** experimentades el 2012.
10. Posar fi a les llargues llistes d’espera en l’àmbit de la salut, **recuperar els nivells d’inversió** anteriors a la crisi i les pèrdues acumulades els darrers anys, i reduir el percentatge de despesa destinat a concerts sanitaris.

ENVELLIR AMB DRETS

Propostes del Pla de Treball (2019-2023) del Consell Assessor de la Gent Gran

El Consell Assessor de la Gent Gran, a través del seu Pla de Treball (2019-2023), s'ha marcat com un dels seus eixos defensar, preservar i reivindicar els drets de les persones grans i de tota la població. En aquest sentit, s'han formulat aquesta sèrie d'objectius i accions:

- **Avançar en una aliança generacional per la defensa dels drets**, posant en marxa espais de treball conjunts entre el CAGG i entitats o col·lectius de joves, identificant les reivindicacions del jovent i treballant conjuntament en preocupacions compartides.
- **Fer un seguiment de la cartera de serveis socials i de salut**. Es proposava fer un seguiment del desplegament de la Llei d'autonomia personal i dependència, del conjunt de la cartera de serveis socials i de salut, i de les propostes i declaracions del Consell en aquest àmbit, així com participar en l'elaboració del nou Pla Estratègic de Serveis Socials de Catalunya, i identificar bones pràctiques del projecte "Impulsem".
- **Defensar el sistema públic de pensions i la seva millora**, impulsant i fent seguiment de la declaració del CAGG sobre el tema, i treballant per situar les pensions com un dret de totes les persones i una reivindicació intergeneracional.
- **Treballar per reduir el dèficit de places residencials públiques que pateix la ciutat**, impulsant i fent seguiment del posicionament del CAGG pel que fa a les residències per a persones grans, i identificant bones pràctiques d'alternatives residencials.

Un dels altres objectius del **Pla de Treball (2019-2023)** del Consell Assessor de la Gent Gran (en aquest cas, dins l'eix de coneixement i comunicació) ha estat el d'**impulsar la generació de coneixement i recerca** per aportar informació sobre les condicions de vida de les persones grans i per estudiar i posar en valor la seva contribució social. Una via que es proposava per a assolir-lo era la creació d'un observatori amb persones expertes, universitats i grups de recerca, per avançar en l'observació de la realitat de l'envelliment. Una altra via és la transferència de coneixement i experiència de persones grans amb una àmplia trajectòria, persones expertes o d'altres grups d'edat, cap a persones grans que participen en el CAGG o en els processos que impulsa, per tal d'aportar noves eines i generar nous lideratges.

ENVELLIR AMB DRETS

Principals actuacions 2019-2023

En el transcurs d'aquests darrers quatre anys, l'impacte de la pandèmia de la Covid-19 ha requerit ajustar i incorporar noves demandes i reptes de futur. En aquest cas, el **Decàleg d'eixos i propostes de les persones grans davant les crisis de la Covid-19**, elaborat pel **Consell Assessor de la Gent Gran** (maig-juny 2020), així com la seva actualització el setembre de 2021, ha posat de relleu temes que preocupen des de fa anys, però que la situació de la Covid-19 ha evidenciat que cal abordar de manera urgent. En matèria de drets de les persones grans, les principals propostes són:

- **Garantir la no discriminació per raó d'edat** i els drets i les llibertats de les persones grans, inclòs el dret de participació, tenint en compte que no són un col·lectiu homogeni.
- **Establir protocols per a properes necessitats i futures situacions de crisis sanitàries**, tenint present la bretxa digital en les persones grans per posar en marxa dispositius paral·lels.
- Donar visibilitat i resposta a la **diversitat de necessitats de les persones grans** més vulnerables davant les crisis.
- **Garantir pensions i ingressos dignes per al conjunt de la ciutadania**, blindant un sistema públic de pensions adequat i que dignifiqui les pensions de viduitat, i garantint recursos econòmics de subsistència per a tota la població.

D'entre les **actuacions principals** relacionades amb aquest eix que s'han desenvolupat i implementat al llarg d'aquests quatre anys tot i la interferència de la pandèmia de la Covid-19, tant per part de **l'administració municipal** com pel **Consell Assessor de la Gent Gran**, es poden destacar les següents:

- Propostes per abordar la **lluita contra les discriminacions per raó d'edat** recollides en el *Procés d'identificació d'actuacions per fer front a l'impacte que la Covid-19 ha tingut en la vida quotidiana de les persones grans*

→ El Consell Assessor de la Gent Gran s'ha incorporat a la taula d'entitats amb servei d'atenció a víctimes de discriminació que, junt amb l'Oficina per la No Discriminació (OND) i el Centre de Recursos en Drets Humans (CRDH), conformen l'Observatori de les discriminacions.

- L'administració municipal s'ha proposat impulsar estratègies contra l'edatisme promovent campanyes comunicatives
- S'ha plantejat fer formació específica contra l'edatisme adreçada a professionals i aplicar sancions administratives al maltractament institucional i per part d'empreses de serveis.
- S'ha proposat organitzar sessions formatives i tallers per sensibilitzar a persones grans en matèria de drets
- S'ha vist la necessitat de potenciar protocols de bon tracte a residències i pisos assistits i d'habilitar espais de denúncia de casos de maltractament.
- Es constata la necessitat de trencar amb els estereotips envers les persones grans impulsant iniciatives i activitats intergeneracionals.

El Consell Assessor de la Gent Gran (CAGG), des de l'inici de la crisi de la Covid-19, va posar molt èmfasi en la qüestió de l'edatisme, ja que aquesta va ser una problemàtica que es va veure agreujada en diversos àmbits socials. Amb l'objectiu de fer front a les discriminacions per raó d'edat, el CAGG col·labora amb l'Oficina per la No Discriminació i amb el Centre de Recursos en Drets Humans per tal de fer visibles aquestes discriminacions i combatre l'edatisme. Cal remarcar les següents accions:

- Aquesta col·laboració va permetre també incorporar un apartat sobre edatisme a l'*Informe de l'Observatori de les Discriminacions a Barcelona 2021 (2022)*, i es treballa perquè tingui continuïtat en els següents informes.
- Durant el 2022, s'han realitzat sessions de treball sobre edatisme i drets humans, a través de la col·laboració amb el Centre de Recursos en Drets Humans i l'Oficina per la No Discriminació.

- Respecte a prevenir i reduir la **bretxa digital** en les persones grans, a l'informe de resultats del "*Procés d'identificació d'actuacions per fer front a l'impacte que la Covid-19 ha tingut en la vida quotidiana de les persones grans*" (juliol 2022), s'han plantejat diverses propostes i línies de treball:

- Simplificar els tràmits i gestions digitals de l'administració local
- Oferir espais i professionals de referència per donar suport i ajuda a les persones grans per la realització de tràmits i gestions digitals
- Desenvolupar accions per augmentar competències digitals de les persones grans.

En aquest sentit, l'Ajuntament de Barcelona, seguint les propostes del **Pacte Per Barcelona (2020)**, ha incrementat l'oferta gratuïta en coneixement de les tecnologies com un dret de ciutadania, implementant les següents accions:

- El gener de 2021 es va presentar l'informe "Diagnosi de la bretxa digital a Barcelona", mitjançant l'elaboració d'una enquesta.

→ S'ha posat en marxa un nou equip d'Agents TIC per assessorar i ajudar a fer tràmits digitals a persones no ayesades a l'ús de les noves tecnologies.

→ S'ha inaugurat el nou Cibernàrium a Nou Barris, que ha permès ampliar la formació tecnològica gratuïta, acostant els recursos i coneixements tecnològics a l'abast de tothom. L'objectiu és reduir la bretxa digital i donar més eines i recursos en un dels districtes de la ciutat de Barcelona amb indicadors socioeconòmics inferiors a la resta de la ciutat.

També s'han dut a terme per part de l'Ajuntament les següents accions de **lluita contra la bretxa digital**:

→ Pla de formació contra la bretxa digital en la xarxa de 58 casals i espais municipals de persones grans distribuïts pels diferents districtes de la ciutat. D'aquests, 30 estan dotats amb una aula informàtica fruit d'un conveni amb la Fundació La Caixa, i d'altres tenen aula informàtica pròpia.

→ "Educació financera per no deixar ningú enrere" per a persones grans i el seu entorn proper, en tots els casals i espais de persones grans, amb l'objectiu d'explicar-los els seus drets davant les entitats financeres i els serveis bancaris, d'aprofundir en com evitar l'exclusió dels serveis financers i de proporcionar-los consells de prevenció i seguretat.

→ Davant la desatenció financera pel tancament d'oficines bancàries, l'Ajuntament ha propiciat una resposta que es basa en:

- El desplegament de nous caixers en 4 mercats de la ciutat.
- Durant el primer semestre de 2023 es col·locaran 11 nous caixers automàtics a estacions de la xarxa de metro, que se sumen als 21 ja instal·lats al juliol.
- 125 quioscos de premsa de la ciutat comptaran amb nous terminals per apropar els serveis bancaris a la ciutadania.
- En paral·lel, l'Ajuntament de Barcelona ha treballat per impulsar canvis legislatius i ha fet assessorament i formació per a les persones que sentin desateses pels serveis bancaris.

Al seu torn, el Consell Assessor de la Gent Gran, pel que fa a l'àmbit de la **bretxa digital** en les persones grans, ha dut a terme les següent accions:

→ L'any 2020 va elaborar una **carta adreçada a l'Associació de Banca i a l'Associació d'Usuaris/es de Bancs i Caixes** en relació a la qüestió de la bretxa digital en les persones grans. En aquesta carta s'instava a bancs i caixes a revisar els seus protocols d'atenció a les persones, amb el propòsit de recuperar l'atenció personalitzada sobretot a persones grans o vulnerables que tinguin més dificultats per fer ús de les tecnologies, i facilitant a les persones grans les eines necessàries per tal de no portar-les a una marginació per motiu de la bretxa digital.

→ En la mateixa línia, l'any 2021, el Consell Assessor de la Gent Gran va traslladar al Consistori municipal la declaració "**Bretxa digital en l'atenció per part d'entitats bancàries: per uns serveis amigables**", en la qual s'adjuntava la carta enviada a l'Associació de Banca i a l'Associació d'Usuaris/es de Bancs i Caixes, i es demanava que des de l'Ajuntament es requerís a les entitats bancàries a treballar en la línia que reclamava el CAGG en la carta enviada l'any 2020.

→ Entre l'any 2022 i principis de 2023, el Consell Assessor de la Gent Gran ha participat en diversos grups i sessions de treball relatius a la qüestió sobre bretxa digital i banca.

- El Consell Assessor de la Gent Gran va impulsar l'elaboració del llibre **“Les dones del mocador verd. La lluita per unes pensions de viduïtat dignes. Història de l'Associació Ciutadana pels Drets de les Dones”** (2022), junt amb aquesta mateixa entitat. El CAGG va participar en l'elaboració dels continguts, tant de la contextualització del document com de l'epíleg, reflexionant entorn a la dignificació de les pensions de viduïtat.
- Durant la situació de la pandèmia i el confinament, el Consell Assessor de la Gent Gran va apostar no només per continuar la seva activitat ordinària, sinó que també va obrir nous espais de reflexió i debat sobre diversos temes d'interès. D'aquesta manera, tal com es recull en el document **“Les veus de les persones grans davant la Covid-19. Grups de treball del CAGG (abril-juny 2020)”**, durant aquest període es van realitzar diferents sessions de treball relatives a l'eix d'actuació **“Envellir amb Drets”**, les quals s'exposen a continuació:

→ **Grup de Treball “Envellir amb Drets”**: Aquest grup de treball va analitzar el present i futur de la situació de les residències de persones grans.

→ **Grup de Treball “Coneixement i Comunicació”**: Des d'aquest grup de treball es van abordar qüestions relatives a l'edatisme i els mitjans de comunicació, i es van elaborar estratègies de comunicació per tal de donar visibilitat a la tasca desenvolupada pel CAGG, així com als seus posicionaments i les seves propostes.

→ Des del Consell Assessor de la Gent Gran es van promoure també dues xerrades virtuals sobre temes que durant la pandèmia han preocupat les persones grans. En relació a l'àmbit **“Envellir amb drets”**, es va realitzar la xerrada sobre *“Present i futur de les residències de persones grans. Cap on ha d'anar l'atenció a l'envelliment després de la pandèmia”* (juny de 2020)

- Posteriorment, des del Consell Assessor de la Gent Gran també s'han realitzat altres sessions de treball i reunions en relació a l'eix d'actuació **“Envellir amb Drets”**, com per exemple:

→ Sessió del Grup de Treball **“Envellir amb Drets”** sobre l'atenció a la dependència (2022).

→ El grup es va reunir també per posar al dia el Manifest del Consell sobre l'actualització de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya (IRSC) (2022), partint del que s'havia elaborat i aprovat anys abans (2018). Cal destacar que després de tants anys reclamant que es descongelés aquest índex, el 2023 s'incrementarà.

- Cal fer esment a la **participació del Consell Assessor de la Gent Gran en l'elaboració de la “Guia bàsica de consum per a les persones grans” (2022)** promoguda per l'Oficina Municipal d'Atenció a les Persones Consumidores (OMIC). Es tracta d'una guia bàsica de consum amb informació i recomanacions, per ajudar les persones grans, el seu entorn i tota la ciutadania a conèixer els seus drets en consum.

ENVELLIR AMB DIGNITAT

Propostes de la 5a Convenció

La cultura de la cura al llarg del curs de la vida

1. Posar en marxa **noves estratègies de difusió** del *Document obert de drets i llibertats de les persones grans amb especial atenció a les persones grans amb dependència*.
2. Promoure una **cultura dels drets i responsabilitats** de les persones grans entre elles mateixes, els i les professionals (especialment dels serveis socials i de salut, i de la comunicació) i el conjunt de la ciutadania.
3. Impulsar una **cultura de la cura** des de la justícia social. Les persones que cuiden s'han de sentir cuidades, per això el treball de cura s'ha de reconèixer, desprecariitzar, democratitzar i situar al centre de la vida pública.
4. Augmentar les hores disponibles del servei d'atenció domiciliària i continuar amb el desplegament dels àpats socials i els programes Respir i Respir Plus. Fem una valoració positiva del **nou model del servei d'atenció domiciliària** en les superilles socials.
5. Instar les administracions competents a **reduir el dèficit de places residencials** de la nostra ciutat fins, com a mínim, equiparar-lo amb la ràtio de Catalunya, que en l'actualitat és gairebé tres vegades superior. També cal continuar promovent nous habitatges amb serveis i desplegant models residencials alternatius.
6. Implantar el model d'**atenció centrada en la persona** en el conjunt dels serveis que atenen les persones grans, impulsant la formació dels diferents grups professionals i les mesures normatives que facilitin l'aplicació d'aquest enfocament.
7. Garantir que les persones grans que viuen en residències, en habitatges amb serveis o que reben serveis d'atenció a casa tinguin al seu abast **espais còmodes de participació** per valorar i fer propostes en relació amb les condicions de vida a la ciutat i els serveis que reben.
8. Construir, des d'una lògica comunitària i intergeneracional, un marc d'intervenció integral per prevenir, detectar i atendre situacions d'**aïllament i soledat no volguda**, que respecti la llibertat de la persona i inclogui factors associats a la soledat com l'etapa vital, la pobresa i/o els processos migratoris.
9. Promoure un pla estratègic en favor de la cultura del bon tracte i la **tolerància zero als maltractaments** cap a les persones grans, impulsant xarxes de col·laboració entre el veïnat, els serveis d'atenció a domicili, els comerços i els centres d'atenció primària, i desenvolupant els protocols en l'acció contra els maltractaments a les persones grans.
10. Lluitar contra els tabús de la vellesa i la mort que impedeixen que les persones puguin conèixer els seus drets, com el document de voluntats anticipades. Reivindicar el **dret a decidir com morir**, perquè si nosaltres no decidim, algú ho farà per nosaltres.

ENVELLIR AMB DIGNITAT

Propostes del Pla de Treball (2019-2023) del Consell Assessor de la Gent Gran

El **Pla de Treball** (2019-2023) del Consell Assessor de la Gent Gran ha donat una gran importància a incorporar un eix d'actuació en relació a garantir que les persones grans puguin viure, envellir i morir amb dignitat. En aquest sentit, s'especifiquen els objectius i les accions que s'incorporaven en aquest àmbit:

- **Lluitar contra la soledat no volguda i l'aïllament social.**
- **Divulgació del Document obert de drets i llibertats de les persones grans i altres actuacions en favor del bon tracte.** Sensibilitzar sobre el bon tracte envers les persones grans i elaborar una versió del document de lectura fàcil per distribuir-la a tots els equipaments, a més d'incorporar els drets i les llibertats de les persones grans en la formació a professionals de serveis socials, salut, centres residencials, entre d'altres.
- **Continuar desplegant accions de lluita contra la discriminació per raó d'edat, en l'àmbit del projecte "Soc gran, i què?"** Oferir als equipaments les exposicions del CAGG ("Soc gran, i què?" i "Soc fotògraf/a") i treballar amb el Tercer Sector accions conjuntes de lluita contra la discriminació.
- **Lluitar contra les situacions de maltractament que pateixen les persones grans.** Fer un seguiment dels protocols contra el maltractament i cercar espais de col·laboració per avançar en la tolerància zero contra els maltractaments.
- **Potenciar l'atenció centrada en la persona, posant els serveis de cura al centre.** Fer accions per dignificar els treball de cures.
- **Treballar en favor d'una mort digna.** Difondre el document de voluntats anticipades i realitzar accions de conscienciació.

ENVELLIR AMB DIGNITAT

Principals actuacions 2019-2023

En el període d'aquests darrers quatre anys, a pesar de l'impacte de la pandèmia que hem esmentat anteriorment, el Consell Assessor de la Gent Gran ha treballat per actualitzar mesures concretes i necessàries per la defensa i preservació de la dignitat de les persones grans, les quals s'inclouen en el **Decàleg d'eixos i propostes de les persones grans davant les crisis de la Covid-19** (2020, actualitzat el 2021):

- **La situació de les residències de persones grans.** Es fa especial èmfasi en aquesta proposta degut a les múltiples situacions crítiques que han patit les residències de gent gran al llarg de la pandèmia de la Covid-19.

- ➔ Es reclama que es garanteixi que totes les residències disposin dels recursos de prevenció i protecció necessaris i que es dotin de personal suficient, qualificat i reconegut amb drets laborals garantits.
- ➔ Es manifesta que cal modificar aspectes del model d'atenció a les residències per adequar-lo a una atenció de qualitat i centrada en la persona.
- ➔ Es reivindica i s'insisteix en què cal dotar la ciutat de Barcelona de places residencials suficients, disposant d'una quantitat de places en residències equiparables a la mitjana catalana.

Tanmateix, també s'insta a treballar en altres aspectes com:

- ➔ L'ampliació de la dotació d'habitatges amb serveis i d'altres models d'habitatges.
- ➔ La realització d'un control preventiu de situacions de maltractament, com també auditar el funcionament dels centres residencials.
- ➔ El reforç de l'atenció primària per no sobresaturar-la. És necessària una major coordinació entre els serveis socials i els de salut.
- ➔ La defensa d'un sistema de residències públiques o sense afany de lucre.

- **Resoldre la precarietat laboral de l'atenció social i sanitària i avançar en un nou model de cures.**

- Revertir la situació de les professionals (majoritàriament dones) que atenen les persones grans, que pateixen una situació precaritzada, i donar suport a les persones cuidadores.
- Avançar en un nou model de cures centrat en la persona i en la implantació del model de les superilles socials.

El CAGG considera que s'han posat de manifest les mancances que arrossega el sistema sanitari a causa de les retallades de la crisi econòmica del 2008.

- **Protegir el dret a la salut i a una mort digna.**

- Revertir les retallades a la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, per tal d'agilitzar les llistes d'espera.
- Garantir equips de suport per fer acompanyaments de final de vida, respectant el document de voluntats anticipades.

→ D'altra banda, des del CAGG també es defensa impulsar polítiques i actuacions en salut mental per donar suport a persones que han viscut de forma traumàtica la crisi de la Covid-19.

- **Pal·liar els efectes del context pandèmic en les persones grans.**

- Tenir cura dels efectes psicosocials del confinament i pal·liar el malestar emocional i els efectes negatius en la salut mental de les persones grans.

- Des del grup de treball “**Envellir amb dignitat**” del Consell Assessor de la Gent Gran es van realitzar diverses sessions de treball en relació a la crisi de la pandèmia de la Covid-19, les quals van quedar recollides en el document “**Les veus de les persones grans davant la Covid-19. Grups de treball del CAGG (abril-juny 2020)**”. En aquest cas, es van realitzar sessions de treball i posicionament respecte a aquests dos temes:

→ L'edatisme i la vulneració de drets de les persones grans durant la Covid-19.

→ La Covid-19 i els maltractaments a les persones grans.

- En relació als maltractaments, el CAGG es va sumar al Moviment Aturem el Maltractament a les Persones Grans, format per diverses entitats, administracions i altres agents, i participa en els seus grups de treball, jornades i altres accions.

- En relació a **impulsar l'acció comunitària**, es remarquen les diferents accions que ha dut i està duent a terme l'**Ajuntament de Barcelona** i que han estat recollides en el darrer informe de seguiment del Pacte per Barcelona (2022). S'han reforçat els serveis socials i la seva articulació amb el teixit social i d'entitats, i s'han desenvolupat diferents programes i projectes:

- S'han consolidat els programes per ajudar a garantir el **dret a l'alimentació**, promovent la sostenibilitat i la proximitat, i han augmentat els programes de detecció de persones grans que necessiten un servei d'àpats a domicili.

→ S'ha posat en marxa el **projecte “Alimenta”**, que té voluntat de donar resposta a les necessitats bàsiques alimentàries de tota la població. Actualment, ja estan en actiu 3 de les 4 cuines que donaran servei a més de 100 persones derivades de serveis socials o d'entitats socials dels territoris on actuen els espais Alimenta.

→ Entre el 16 de març i el 30 de novembre de 2020, degut al confinament de la Covid-19, es van desplegar a Barcelona diferents dispositius extraordinaris de distribució d'àpats en col·laboració amb entitats socials i altres iniciatives solidàries. El **programa “Àpats en companyia”**, a partir del març del 2020, es va haver d'adaptar a una nova modalitat d'entrega a domicili. D'aquesta manera,

el **Servei d'Àpats a Domicili** ha experimentant un creixement del 120% en el nombre de persones ateses i d'un 58% en el nombre d'àpats servits des l'inici de la pandèmia.

- Pel que fa a l'àmbit de les cures, al llarg dels darrers anys s'ha continuat desplegant la "**Mesura de govern per una democratització de la cura**" (2017-2020) a través de la qual s'han seguit impulsant actuacions amb l'objectiu de modificar l'organització social del model de cura, des d'un punt de vista transformador i feminista. Per assolir aquest propòsit, la "**Mesura de govern per una democratització de la cura**" va fixar tres objectius principals:

- Reconèixer la cura com a part central de la vida socioeconòmica de la ciutat.
- Promoure la corresponsabilitat de tots els actors socials a l'hora de garantir el dret a una cura digna i de qualitat.
- Reduir les desigualtats socials i de gènere que caracteritzen la provisió i la recepció de les cures.

En la mateixa línia, des de l'Ajuntament de Barcelona s'ha posat de manifest la necessitat de reconèixer les **cures com una responsabilitat col·lectiva**, que ha d'afectar per igual homes i dones. En aquest sentit, s'està impulsant el model d'atenció i de cures de proximitat per millorar l'atenció, especialment a persones grans i a persones amb discapacitats, amb els projectes següents:

- El projecte **Superilles de les cures**, que consisteix en aglutinar en un equip d'entre 10 i 15 professionals l'atenció d'entre 60 i 70 persones que són usuàries del Servei d'Atenció Domiciliària i que viuen en una mateixa zona. Aquest projecte permet millorar el vincle comunitari, la qualitat de l'atenció rebuda i les condicions laborals de les persones que hi treballen. A l'octubre de 2020, les superilles de les cures s'havien desplegat a 8 punts de la ciutat, a 550 persones usuàries del SAD i a un centenar de professionals. L'any 2022, Barcelona ja comptava amb 25 superilles i està previst que en els pròxims anys se'n despleguin un mínim de 60. Cal destacar el suport del Consell Assessor de la Gent Gran a aquest projecte.

- El **projecte Vila Veïna** neix en comunitats d'entre 10.000 i 30.000 habitants i vol donar resposta a les necessitats de cura donant a conèixer els serveis del barri i promovent accions concretes per millorar la situació de les persones que es dediquen a cuidar com de les que reben cures. Durant el mes d'octubre de 2021 es va iniciar el desplegament territorial del projecte Vila Veïna en 4 barris de la ciutat (Vilapicina i la Torre Llobeta, la Marina, Provençals del Poblenou i el Congrés i els Indians). Al llarg del 2022 s'ha desplegat a 12 territoris més (Badal, Barri Gòtic, el Camp de l'arpa, el Carmel, el Maresme, Horta, la Dreta de l'Eixample, la Maternitat i Sant Ramon, la Prosperitat, Trinitat Vella, Vila de Gràcia i Sant Gervasi de Cassoles). Des de l'Ajuntament es té l'objectiu de promoure el projecte de Vila Veïna a tota la ciutat, implementant 115 experiències.

- L'any 2019 es va crear l'espai d'informació, orientació i assessorament per a professionals, famílies i persones "**Barcelona cuida**". Es tracta d'un espai de trobada per a agents clau del territori vinculats al sector de les cures, en el qual s'ha atès a 3.000 persones i s'ha ajudat a generar 137 contractes per a treballadores de la llar amb condicions justes i dignes.

→ Arran del confinament, les Biblioteques de Barcelona van haver d'aturar el Servei de Lectura i Préstec a Domicili. Tanmateix, es va crear el programa de lectura per telèfon "A cau d'orella", dirigit a persones grans usuàries del servei de préstec a domicili. El programa s'ha mantingut i actualment està implementat a 16 biblioteques de la ciutat. D'altra banda, el maig del 2021 es va recuperar el Servei de Préstec a Domicili per a les persones grans o amb dificultats de mobilitat.

- Amb l'impacte de la pandèmia de la Covid-19, s'ha fet palès que cal una **revisió del model de centres residencials**, tal i com manifestava el CAGG en el seu *Decàleg d'eixos i propostes de les persones grans davant les crisis de la Covid-19*. Cal garantir que es compleixen les normatives i s'ha de reforçar l'atenció domiciliària i el servei de teleassistència. En aquest sentit, l'Ajuntament de Barcelona ha dut a terme les actuacions següents:

→ Durant els pics de la pandèmia, es va treballar amb la Generalitat de Catalunya, i en especial amb el Departament de Salut, per garantir el seguiment de la situació de les residències de Barcelona, posant en funcionament els mecanismes de control i de suport necessaris per tal de reduir l'impacte de la Covid-19 a les residències de la ciutat. Alhora, s'ha treballat en l'elaboració d'un nou model de centres residencials, tot i ser aquesta una competència de la Generalitat de Catalunya.

→ S'ha realitzat una campanya de comunicació per aconseguir que les persones més grans de 75 anys que viuen al seu domicili tinguin informació sobre els serveis de teleassistència i puguin demanar-los si ho necessiten, facilitant els tràmits perquè puguin donar-se d'alta d'aquest servei.

→ S'estan replantejant els espais comuns dels edificis residencials per tal que fomentin la vida comunitària.

→ Durant el context de la pandèmia, es va col·laborar amb l'Oficina de Residències i amb l'Hotel Salut Social o el Programa de Suport a les Quarantenes, per tal de facilitar l'aïllament correcte de persones amb Covid-19 amb més dificultats socials.

→ L'any 2021, l'Ajuntament de Barcelona va iniciar un projecte conjuntament amb la Generalitat de Catalunya per tal de millorar el confort tèrmic dels equipaments residencials per a persones grans.

En aquest context de revisió de centres residencials, el febrer de 2022 l'Ajuntament de Barcelona va iniciar les obres de remodelació de l'equipament residencial Parc del Guinardó i a l'octubre d'aquest any s'iniciaran les del centre Josep Miracle, al barri de Sants. Les obres responen a la necessitat d'incrementar les places residencials de la ciutat, d'adaptar les infraestructures de l'equipament a les necessitats dels residents i a orientar-lo cap a un model menys hospitalari.

- La pandèmia de la Covid-19 ha exigint a l'administració municipal, tal com s'ha proposat des del CAGG, desplegar mesures en relació a la **salut mental i emocional de les persones grans**, que anteriorment no s'havien tingut tant en compte de forma específica. Les actuacions concretes que s'han dut a terme han estat les següents:

→ **Pla de Xoc en salut mental.** Durant l'any 2020 va tenir una dotació pressupostària excepcional, i es va ampliar durant l'any 2021. Les accions d'aquest Pla de Xoc han inclòs, entre

d'altres, la creació de telèfons de suport psicològic o emocional per a tota la població, per a col·lectius professionals afectats, i per a grups socials especialment vulnerables.

→ S'ha dut a terme la iniciativa “**Vostè com està?**”, que consistia en realitzar trucades orientades al suport emocional a persones més grans de 70 anys de la ciutat que no estaven connectades amb cap servei municipal. El programa ha contactat amb 53.382 persones d'entre 70 i 84 anys, i s'ha fet la derivació de 190 casos a serveis específics de suport psicològic davant la detecció de necessitats concretes. Actualment, aquest programa ja no està vigent, ja que s'emmarcava en el context de les primeres fases de la pandèmia.

→ S'han impulsat **taules de salut mental a tots els districtes**, que compten amb la participació de professionals i serveis arrelats a cada territori. Durant el 2020 i la primera meitat de l'any 2021 es va donar un fort impuls a la implementació de totes les taules de districte de la ciutat, de manera que, actualment, cada districte té la seva taula de salut mental en funcionament. Ha suposat la coparticipació de més de 350 serveis, entitats i organitzacions de la ciutat, articulats a través del Pla de Salut Mental de Barcelona (2016-2022).

→ S'han posat en marxa **grups de suport al dol** amb la Xarxa de Biblioteques de la ciutat. Entre octubre de 2020 i desembre de 2021 s'havien realitzat 21 grups de suport.

→ El Pla de Salut Mental també incloïa l'espai **Konsulta'm**, un servei de suport psicològic present actualment a tots els districtes de la ciutat, que inicialment estava adreçat específicament a la població infantil, adolescent i adulta jove. Posteriorment, però, a partir del Pla de Xoc en salut mental, es crea el servei **Konsulta'm+22**, per a persones de més de 22 anys, present actualment a Ciutat Vella, Sants-Montjuïc, Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí. La finalitat principal és detectar i atendre el patiment i malestar emocional i els problemes de salut mental.

- Un dels nous reptes que es van fixar a les conclusions de la 5a Convenció va ser el de construir un marc d'intervenció integral per prevenir, detectar i atendre situacions de **soledat no volguda i aïllament social**, i així ho va recollir el CAGG en el seu Pla de Treball (2019-2023). En aquest sentit, es presenten les actuacions que ha desenvolupat l'Ajuntament pel que fa a aquest àmbit:

→ Es va generar la **Mesura de Govern per a l'Elaboració de l'Estratègia municipal contra la Soledat** (2020), on es presentava la metodologia i el pla de treball que permetrien assolir l'estratègia municipal contra la soledat no volguda.

→ S'ha elaborat **l'Estratègia municipal contra la soledat 2020-2030 (2021)**, presentada com un full de ruta flexible per poder adaptar-se als canvis socials i a les noves realitats. L'estratègia s'estructura en quatre grans línies estratègiques, les quals es deriven en 25 objectius concrets. A més, compta amb una Pla d'Accions fins al 2024, que continuarà desplegant-se fins el 2030 amb un segon Pla d'Accions (2025-2030). **Cal destacar la participació del CAGG en l'elaboració d'aquesta estratègia, en les sessions de participació i contrast, fent aportacions de diverses propostes sorgides del propi Pla de Treball (2019-2023), així com de les sessions específiques realitzades a través del grup de treball “Envellir amb dignitat”.**

→ S'ha posat en funcionament una pàgina web específica (<https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/ca/barcelona-contra-la-soledat>) amb informació de tots els serveis i programes municipals per fer front a la soledat, i amb notícies i actualitat sobre l'estratègia municipal.

→ S'ha creat l'**Observatori de la soledat de Barcelona**, que inclou la diagnosi de la soledat a la ciutat i a l'entorn europeu, així com un recull de bones pràctiques en la lluita contra la soledat, tant a nivell nacional com internacional.

→ S'ha constituït (juliol 2020) i s'han iniciat els treballs del **Consell Assessor Científic contra la Soledat**, format per científics i científiques de referència en els seus àmbits, que està destinat a la reflexió, l'intercanvi de coneixements des de les diferents disciplines i la proposta de mesures i accions a impulsar.

→ S'han posat en marxa els **espais comunitaris de referència (ECOR)** per combatre la soledat i l'aïllament i generar vincles de suport mutu, als barris del Clot i el Guinardó.

- Un altre àmbit destacat en la 5a Convenció ha estat el referent a l'**habitatge**. En aquest sentit, l'administració municipal està duent a terme les línies d'actuació següents:

→ S'han iniciat les obres d'un nou equipament al districte de Ciutat Vella, pioner a Barcelona, que combinarà un casal per la gent gran i allotjaments amb serveis col·lectius en un mateix edifici.

→ S'estan promovent noves modalitats d'habitatge accessible (amb serveis, pisos compartits, etc.) per a les persones grans i persones amb discapacitats, que promoguin l'autonomia personal.

→ Fins l'any 2023 s'hauran lliurat les claus de 475 habitatges amb serveis per a persones grans de 6 promocions diferents que s'estan acabant i que se sumen als més de 1.400 que ja s'havien lliurat en promocions prèvies. Aquests habitatges dotacionals es caracteritzen pel fet de tenir serveis comuns i, alhora, un habitatge privatiu per a cada unitat de convivència.

→ S'ha signat un conveni amb les entitats socials per a 6 promocions de cohabitatge o habitatge cooperatiu, de les quals es reservaran places per a persones grans i per a persones amb discapacitats intel·lectuals.

En referència als models d'habitatge, el Consell Assessor de la Gent Gran ha promogut el debat sobre les seves alternatives a través dels respectius grups de treball, la participació en altres òrgans com el Consell d'Habitatge Social de Barcelona, i les activitats de la Convenció. Particularment, un dels aspectes que s'ha debatut és la dimensió de la cura en les noves formes d'habitatges cooperatius.

- Des del Consell Assessor de la Gent Gran s'ha volgut posar el focus en donar visibilitat a la **violència de gènere envers les dones grans**. D'aquesta manera, l'any 2022, en el marc d'una sessió de treball del grup "Envellir amb dignitat" es va convidar a expertes de la Fundació Aroa a presentar l'estudi "Les violències masclistes vers les dones grans: una aproximació feminista i interseccional", que van elaborar

per encàrrec de l'Institut Català de les Dones. Aquesta sessió fou també una oportunitat per al Consell Assessor de la Gent Gran de començar a teixir aliances amb l'Institut Català de les Dones amb el propòsit de donar visibilitat a aquesta qüestió.

- Cal remarcar també que el Consell Assessor de la Gent Gran ha fet aportacions al **Pla per la Justícia de Gènere 2021-2025**, elaborat per l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona. Aquest Pla esdevé un instrument cabdal per combatre les desigualtats de gènere i transformar la ciutat des d'una perspectiva feminista. Alguns dels seus objectius són reforçar els mecanismes de participació política, social i tecnològica de les dones, independentment de la seva edat, origen o condició social. En aquest cas, el Consell Assessor de la Gent Gran ha pogut fer aportacions relatives a les dones grans respecte a diferents àmbits d'actuació, com ara la bretxa digital, la salut mental i emocional, la soledat no desitjada i l'impacte que ha tingut la Covid-19 en les dones grans.
- Aquests darrers quatre anys, el Consell Assessor de la Gent Gran també ha volgut abordar la qüestió del **dret a morir amb dignitat**. El grup de treball "Envellir amb dignitat" va realitzar un debat en relació als canvis suscitats per la Llei d'Eutanàsia (aprovada l'any 2021) i a l'efectivitat del Document de Voluntats Anticipades (DVA). Per a les actuacions sobre aquesta qüestió, així com per a una major difusió del DVA, el CAGG compta amb una de les seves entitats membres, l'associació Dret a Morir Dignament.
- Cal destacar, també, que a l'any 2022 el Consell Assessor de la Gent Gran va participar en un **taller sobre la Xarxa de Refugis Climàtics** organitzat pel Col·lectiu Punt 6. La finalitat d'aquest taller va ser identificar les necessitats quotidianes de les persones grans de Barcelona en relació als usos i la informació de la Xarxa de Refugis Climàtics de la ciutat, formada per equipaments i espais públics habilitats per proporcionar les condicions de confort tèrmic adequades i evitar problemes de salut greus.
- D'altra banda, tal com es proposava a les conclusions de la 5a Convenció i tal com recollia el Consell Assessor de la Gent Gran en el seu Pla de Treball (2019-2023), s'ha revisat i s'ha fet una actualització, amb data de setembre de 2021, del **Document obert de drets i llibertats de les persones grans, amb especial atenció a les persones grans amb dependència**. Amb aquest document, el Consell Assessor de la Gent Gran té la finalitat de continuar impulsant una cultura que promogui la participació i el dret a decidir, fomentant l'autonomia de les persones grans, especialment de les persones grans amb dependència, i de tota la ciutadania.

ENVELLIR PARTICIPANT

Propostes de la 5a Convenció

Ciutat, vida quotidiana i diversitat

1. El Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona ha de reforçar la seva posició com a agent proactiu en la participació, en la **definició i disseny de les polítiques públiques** i en el seu seguiment i avaluació.
2. Millorar l'efectivitat de la **comunicació cap a la ciutadania** i els consells de participació per difondre i donar visibilitat a les aportacions i actuacions que es duen a terme.
3. Elaborar estratègies per **promoure una major participació** a les entitats, afavorir l'interès de les persones grans pel voluntariat, fomentar l'associacionisme i mobilitzar-les cap a una participació de caràcter més polític.
4. Reforçar el paper dels consells de gent gran dels districtes, i que el seu funcionament s'adeqüi a les noves necessitats i estimuli **oportunitats d'apoderament**.
5. Avançar en l'aplicació d'una perspectiva de **solidaritat entre generacions** i cercar les vies de connexió. Plantejar i refermar compromisos de col·laboració amb el Consell de la Joventut i altres consells de participació sectorials i territorials.
6. Impulsar una participació més plural i diversa que expressi les veus de les persones grans i de les **persones grans LGTBI**, migrades o amb diversitat funcional.
7. Impulsar un model d'equipament i d'espais de persones grans que garanteixi que aquestes tinguin més pes en la gestió i la presa de decisions, donant prioritat al **treball en xarxa** i amb implicació en la vida social i comunitària. En el desplegament de qualsevol model hi hauran de participar les persones grans usuàries i el mateix Consell Assessor de la Gent Gran.
8. Promoure, amb la col·laboració de diversos agents públics i privats, el **Compromís de Barcelona amb l'Amigabilitat** amb les Persones Grans.
9. Exigir un **sistema de mobilitat** i de transport públic que sigui amigable, segur i accessible.
10. Promoure **projectes comunitaris de cohesió social**. Projectes que ajudin a combatre rumors i estereotips, a fer front a la soledat no volguda i l'aïllament, i a alleugerir les desigualtats des d'una ajuda mútua complementària als serveis.

ENVELLIR PARTICIPANT

Propostes del Pla de Treball (2019-2023) del Consell Assessor de la Gent Gran

Fer possible una participació plural i diversa, que afavoreixi l'aprenentatge i doni veu al conjunt de les persones grans, ha estat inclòs com un dels eixos principals d'actuació en el **Pla de Treball (2019-2023)** del Consell Assessor de la Gent Gran. A continuació, s'exposen els objectius i les accions més rellevants en aquesta esfera:

- **Avançar cap a una participació més plural i diversa.**
 - Incorporar en el reglament intern del Consell, aprofitant la seva renovació, aspectes que possibiliten més inclusió i representativitat de les diferents diversitats de les persones grans de la ciutat.
 - Impulsar el treball i la interrelació amb altres consells sectorials (per exemple, amb trobades i sessions conjuntes entre consells), i s'ha facilitat la participació en el CAGG de representants d'altres òrgans de participació, especialment d'aquells que aporten realitats menys representades en el CAGG. També s'ha plantejat treballar amb les entitats d'aquest Consell i amb les d'altres consells sectorials per tal de fomentar més participació de les persones grans membres d'entitats.
- **Millorar la coordinació i treballar conjuntament amb els òrgans territorials de participació de les persones grans.**
 - Amb els consells de persones grans de districte s'ha d'elaborar un pla de treball per dinamitzar aquests òrgans i s'ha d'impulsar la creació de consells sectorials de persones grans en tots els districtes on no n'hi ha. A més, s'ha proposat promoure diferents debats participatius conjunts amb els consells de persones grans dels districtes.
- **Impulsar la participació de les persones grans a la ciutat.**
 - Promoure processos participatius oberts al conjunt de les persones grans de la ciutat, com ara Fòrums temàtics específics o la participació en la definició del Pla d'Actuació Municipal.
 - Articular jornades i debats sobre temes d'interès, amb la participació d'altres grups d'edat i de persones expertes.
 - S'ha organitzat la 6a Convenció "Les veus de les persones grans", amb un ampli procés participatiu.
 - S'ha plantejat impulsar la participació digital, a través de la plataforma Decidim Barcelona.
- **Garantir oportunitats de participació a les persones grans que viuen situacions de fragilitat o dependència.**
 - Potenciar, conjuntament amb l'Espai Barcelona Cuida, el grup de treball de persones grans en situació de fragilitat que precisen atenció i cures continuades, i utilitzar l'experiència pilot d'aquest grup per impulsar noves experiències en aquesta línia en els serveis i equipaments adreçats a persones grans que viuen situacions de fragilitat.
 - Facilitar la participació en el CAGG de persones grans en situació de fragilitat.
- **Treballar per fer efectiu el dret a la cultura i a l'aprenentatge al llarg de la vida.**
 - Impulsar accions de sensibilització i apoderament per garantir oportunitats d'accés al procés d'aprenentatge, especialment a les dones grans.

- Formular propostes culturals a promoure des dels espais de persones grans, per tal d'afavorir l'accés a un consum cultural de qualitat i l'aprenentatge al llarg de la vida.
- Potenciar les bones pràctiques que contribueixen a millorar les capacitats de les persones grans de fer ús de la tecnologia.

D'altra banda, el **Pla de Treball** (2019-2023) del CAGG incorpora un altre eix d'actuació per avançar en l'amigabilitat de la ciutat amb les persones grans. Els objectius i les accions que formulats respecte a aquest punt són els següents:

- **Continuar impulsant el Pla Barcelona amigable amb les persones grans.**
 - Seguir treballant en el desplegament del Pla d'amigabilitat i en el seguiment de les seves propostes, parant especial atenció als aspectes de la mobilitat, l'espai públic, l'accessibilitat i l'habitatge.
 - Incrementar la presència i la participació de Barcelona en les xarxes de ciutats i comunitats amigables.
- **Garantir el desenvolupament efectiu d'una cultura de l'amigabilitat a la ciutat.**
 - Posar en l'agenda política l'amigabilitat amb les persones grans, i destacar-la com un dels eixos principals de l'Estratègia sobre canvi demogràfic i envelliment.
 - Desplegar el Compromís ciutadà per l'amigabilitat, amb una estratègia centrada en la vida quotidiana, i en les relacions socials com a element fonamental en la lluita contra la soledat no volguda.
 - Identificar, reconèixer i difondre bones pràctiques amigables, sensibilitzant sobre l'amigabilitat i posant en valor iniciatives i experiències per tal d'implicar el conjunt de la societat per fer de Barcelona una ciutat més amigable amb les persones grans.

A més, el **Pla de Treball** 2019-2023 també incorpora com a objectiu el fet de **millorar la comunicació sobre les persones grans i augmentar-ne la visibilitat**.

- Impulsar campanyes de divulgació i sensibilització sobre les qüestions que afecten i preocupen les persones grans, i sobre les seves diferents realitats, interessos i iniciatives.
- Fer difusió de diverses qüestions com el posicionament del CAGG sobre residències, les veus de les persones grans que s'expressen a través del propi Consell, i la feina que aquest òrgan fa, o el voluntariat de les persones grans.
- Elaborar recomanacions adreçades als mitjans de comunicació per tal que tractin els temes relacionats amb les persones grans tenint en compte els seus drets i la seva diversitat, així com cercar compromisos de col·laboració per fer visibles les seves reivindicacions.

ENVELLIR PARTICIPANT

Principals actuacions 2019-2023

En l'esmentat **Decàleg d'eixos i propostes de les persones grans davant de les crisis de la Covid-19** (2020, i actualitzat el 2021), elaborat pel Consell Assessor de la Gent Gran, s'han tingut en compte diversos aspectes en relació a la participació de les persones grans i als espais de relació:

- ➔ **Espais de relació i vida quotidiana de les persones grans.** Garantir la continuïtat de l'activitat als casals i espais de relació de les persones grans, així com accentuar la construcció de relacions socials que promoguin la participació.
- ➔ Promoure un espai públic i uns mitjans de transports amigables amb les persones grans.
- ➔ **Reconeixement i suport a la societat civil i als i les professionals.** S'ha de reconèixer el valor del voluntariat, les iniciatives comunitàries i la feina dels serveis essencials, especialment en l'àmbit social i de la salut, les cures i l'atenció residencial i domiciliària a persones grans. A més, cal vetllar perquè totes les entitats, també les petites, tinguin la possibilitat d'optar als recursos públics per tal de garantir-ne la subsistència.

- Amb anterioritat a l'esclat de la pandèmia de la Covid-19, entre gener i març de 2020, des del Consell Assessor de la Gent Gran es va dur a terme una sessió inicial de cadascun dels grups de treball creats per desenvolupar el seu Pla de Treball 2019-2023. Paral·lelament a aquestes primeres sessions de treball, es va crear un grup específic per preparar les aportacions del CAGG al **Pla d'Actuació Municipal (PAM) 2020-2023**. A partir del treball d'aquest grup, es van concretar les propostes a través d'una sessió específica amb el CAGG dins el procés participatiu d'elaboració del PAM, que constava d'una part presencial i d'una part digital a la plataforma **Decidim Barcelona**, amb el lema "**Decideix la ciutat que vols**". La metodologia participativa emprada a través d'aquesta plataforma obria la porta a què totes les persones –també les persones grans–, amb independència del seu grau de participació a l'esfera associativa de la ciutat, poguessin decidir els temes rellevants per inserir en l'agenda política de la ciutat de Barcelona.
- En el transcurs entre la 5a i la 6a Convenció, el Consell Assessor de la Gent Gran ha participat en la definició i l'elaboració de diferents documents estratègics propositius de les polítiques d'envelliment a la ciutat de Barcelona, així com d'altres de més generalistes. Aquests documents o bé naixien amb l'objectiu principal de pal·liar els efectes causats per la pandèmia de la Covid-19 o bé havien d'incorporar aquest objectiu sobrevingut, però sense oblidar tampoc l'horitzó de l'any 2030, que es marquen diverses estratègies municipals a més dels objectius de desenvolupament sostenible. Això va ser possible gràcies a la implicació i la participació del Consell Assessor de la Gent Gran i dels seus grups i membres, que va permetre incorporar moltes de les aportacions que conformaven les conclusions de la 5a Convenció, així com les propostes que el Consell Assessor de la Gent Gran mantenia tant en el seu Pla de Treball (2019-2023) com en el "Decàleg d'eixos i propostes de les persones grans davant de les crisis de la Covid-19" (2020).

En aquest marc, es destaquen dos dels principals documents que l'**Ajuntament de Barcelona** ha elaborat, conjuntament amb el CAGG i altres entitats i agents de la ciutat, per donar resposta a les necessitats causades o agreujades per la pandèmia de la Covid-19:

→ **“Pacte per Barcelona. Un nou impuls per a la ciutat”** (2020) i els informes de seguiment posteriors, el darrer dels quals és del març de 2022. Es tracta d'un instrument acordat amb tots els Grups Municipals de l'Ajuntament de Barcelona, i amb múltiples entitats, agents socials i altres actors de la ciutat, per tal de sumar esforços i energies per promoure una reactivació de la ciutat en temps de pandèmia i de cara al futur en matèria econòmica, social i de salut. El document del Pacte va incorporar part de les propostes que el Consell Assessor de la Gent Gran hi va aportar. El CAGG també va incloure aquestes propostes, junt amb d'altres que el Pacte no va recollir, en el seu *“Decàleg d'eixos i propostes de les persones grans davant les crisis de la Covid-19”* (2020 i 2021).

→ **Informe de resultats del “Procés d'identificació d'actuacions per fer front a l'impacte que la pandèmia de la Covid-19 ha tingut en la vida quotidiana de les persones grans”** (juliol 2022). Fou desenvolupat en el marc de l'*Estratègia sobre canvi demogràfic i envelliment 2018-2030* per la Direcció d'Envelliment i Cures de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona. Va comptar amb la participació de diversos agents i entitats i també del CAGG, que a través de diverses sessions de treball va detectar les necessitats i els reptes que la pandèmia havia fet aflorar o agreujar. Es van fer propostes d'actuacions entorn a 6 eixos de treball. Cal, doncs, fer visible la implicació del Consell Assessor de la Gent Gran en el procés d'elaboració d'aquest document, així com recordar la importància que dona a la implementació de l'estratègia. Per aquest motiu va instar tots els grups municipals —mitjançant una proposició aprovada en sessió plenària el gener de 2019— a comprometre's a donar continuïtat al marc programàtic que s'hi recull. Els 6 eixos de treball entorn els quals s'han articulat les diferents propostes i accions recollides en l'informe són els següents:

- Reforçar el suport a les persones cuidadores.
- Promocionar l'envelliment saludable.
- Reforçar el benestar emocional i acollir i acompanyar els malestars.
- Prevenir i reduir la bretxa digital i els seus impactes.
- Reactivar i ampliar les relacions socials, la participació i el voluntariat.
- Lluitar contra les discriminacions.

- Pel que fa a la resposta de l'administració municipal en l'àmbit específic de la **mobilitat**, tal com es recull en l'informe de seguiment del Pacte per Barcelona (2022), l'objectiu és avançar cap a un nou model urbà basat en la proximitat, donant un nou impuls a la mobilitat sostenible i reduint les emissions. Concretament, es vol promoure i prestigiar el transport públic, garantint-ne el finançament, millorant-ne l'accessibilitat, la freqüència i la connectivitat. En aquest sentit, d'entre les aportacions en aquest àmbit destaquen les següents:

→ Durant el període 2021-2022 s'ha congelat la tarifació del transport públic.

→ S'ha aprovat definitivament el Pla de Mobilitat Urbana de Barcelona 2024, que conté un total de 60 línies d'actuació i més de 300 mesures per tal d'assolir una mobilitat més sostenible, segura i saludable. Aquest Pla ha fixat que el 2024 un 81,52% dels desplaçaments es facin a peu, en transport

públic o en bicicleta. D'aquesta manera, posa el vianant al centre i fa èmfasi en les mesures de foment del transport públic.

→ S'ha reforçat i millorat el transport públic. L'actuació més rellevant ha estat l'aprovació del projecte del Tram, que unirà el tram de Glòries amb Verdaguer, avançant així cap a una millora significativa de la connexió metropolitana.

En aquesta línia, entre el 2020 i el 2021 el Consell Assessor de la Gent Gran va participar en les sessions de debat del procés participatiu per l'elaboració del **Pla de Mobilitat Urbana 2024** i també ha fet aportacions en diverses sessions de grup de treball realitzades amb Transports Metropolitans de Barcelona (TMB). En aquest sentit, s'han pogut fer aportacions per una mobilitat més equitativa, accessible i amigable amb totes les edats, i per garantir també un espai públic segur, accessible i inclusiu, que tingui en compte les persones grans.

- En matèria d'**accessibilitat** en relació a les persones grans, l'Ajuntament de Barcelona té com a propòsit dissenyar un espai públic centrat en els i les vianants, garantint l'accessibilitat universal a partir d'una implementació amigable amb les persones grans. A més de les actuacions esmentades, se n'han fet d'altres a escala més reduïda a partir dels plans existents:

→ El Pla de Barris ha pogut executar 15 intervencions a l'espai públic, on la millora de l'accessibilitat ha estat un dels objectius i reptes a resoldre.

- Amb l'objectiu d'impulsar programes d'**accés a la cultura**, especialment pel que fa a sectors vulnerables o en risc d'exclusió social, l'administració municipal, tal com es recull en l'informe de seguiment del Pacte per Barcelona (2022), ha realitzat les següents actuacions:

→ S'ha aprovat la **Mesura de Govern de Drets Culturals** amb l'impuls del Pla "**Fem cultura!**", per tal d'assegurar l'accés a la cultura, la participació i el dret a contribuir a la vida cultural de la ciutat. Aquest Pla es desplega fins l'any 2023.

→ S'ha impulsat un **projecte conjunt entre Cultura i Serveis Socials a les residències** municipals amb l'objectiu d'implementar activitats per estimular cognitivament les persones grans que hi viuen. Aquest projecte, "**El museu s'apropa**", s'ha pogut desenvolupar gràcies a la col·laboració amb el programa **Apropa Cultura** i amb quatre museus de la ciutat, i ha permès acostar aquests museus a persones grans que han tingut dificultats per gaudir de la vida cultural de la ciutat.

- L'Ajuntament ha aprovat el **Pla Barcelona Interculturalitat 2021-2030**. El procés participatiu d'elaboració del Pla ha comptat amb la **participació del Consell Assessor de la Gent Gran, que va debatre sobre la interculturalitat i va formular propostes, principalment a partir del grup de treball "Envellir participant"**. Algunes aportacions eren en relació amb els equipaments socioculturals municipals de proximitat, com ara biblioteques, centres cívics, casals de gent gran, casals de barri, entre d'altres, que tenen un paper clau com a facilitadors de la convivència a la ciutat. Es proposava incorporar la perspectiva intercultural al conjunt d'activitats que s'hi realitzen, amb l'objectiu de respondre a les necessitats del barri i ser un reflex de la diversitat.

- Davant la situació de la pandèmia i el confinament, el Consell Assessor de la Gent Gran va seguir-se reunint, tant a través dels seus òrgans formals com mitjançant grups de treball –el resultat dels

quals es va plasmar en el document “**Les veus de les persones grans davant la crisi de la Covid-19. Grups de treball del CAGG (abril-juny 2020)**”, i va organitzar també taules de debat online al voltant de diferents temes d’interès. Les sessions i debats que es van dur a terme en relació a l’eix d’actuació “Envellir participant” són els que s’especifiquen a continuació:

→ Els grups de treball “**Envellir participant**” i “**Amigabilitat i vida quotidiana**” van abordar conjuntament el debat sobre “Envellir participant en entorns amigables: les relacions socials i la participació per fer entorns amigables. Els reptes de la pandèmia”.

→ Des del Consell Assessor de la Gent Gran es van promoure dues xerrades virtuals sobre temes que durant la pandèmia han preocupat les persones grans. En relació a l’àmbit “Envellir participant” es va dur a terme la sessió sobre “*Els efectes del confinament i el desconfinament en les relacions socials de les persones grans i els espais de participació*” (22 de juny del 2022).

- Des dels diversos grups de treball del Consell Assessor de la Gent Gran, s’han dut a terme també altres sessions i reunions de treball:

→ L’any 2021, el grup de treball “**Envellir participant**” va realitzar sessions i va fer aportacions en relació a la participació sectorial i territorial, així com sobre la interrelació i la coordinació entre el CAGG i els altres consells sectorials, i amb els òrgans de participació de persones grans dels districtes. Aquesta qüestió es va continuar treballant també a la jornada sobre participació de la 6a Convenció Les veus de les persones grans.

→ Entre els anys 2020 i 2021, el grup de treball “**Amigabilitat i vida quotidiana**” va reprendre el treball del Consell sobre l’amigabilitat, i va elaborar documents –que va traslladar al Plenari i a la Comissió Permanent– sobre com impulsar un compromís per avançar conjuntament tots els agents de la ciutat cap a una Barcelona més amigable amb les persones grans.

També es treballa per incrementar la relació amb les xarxes de ciutats amigables, i en aquesta línia es va participar en el *III Encuentro de Ayuntamientos de la Red de Ciudades y Comunidades Amigables con las Personas Mayores*, organitzat per l’IMSERO com a organisme que coordina la xarxa estatal d’acord amb l’Organització Mundial de la Salut, que impulsa i coordina la xarxa a nivell mundial.

→ S’han dut a terme diverses reunions del Grup de Treball “Coneixement i Comunicació”, així com s’han realitzat reunions del subgrup específic relatiu al butlletí del CAGG.

→ A més, s’han dut a terme reunions tant del grup de treball transversal, que es va crear arrel de la pandèmia i va seguir funcionant posteriorment, com del grup de treball de la 6a Convenció “Les veus de les persones grans”.

- Entre els anys 2020 i 2021, el grup de treball sobre “Envellir participant” va realitzar diverses sessions sobre **aprenentatge al llarg de la vida**, a través de les quals el Consell Assessor de la Gent Gran va poder fer aportacions al Consell Assessor Municipal d’Universitats (CAMU) en relació a propostes formatives i d’aprenentatge per a persones grans.

- També entre els anys 2020 i 2021 es van dur a terme sessions de treball preparatòries per tal de commemorar el **30è aniversari del Consell Assessor de la Gent Gran**, constituït l’any 1991. D’aquestes sessions en van sorgir diverses propostes que van acabar donant lloc als actes de la celebració dels 30 anys del CAGG, com ara un acte de reconeixement al Consell i als seus membres,

la inauguració d'un mural participatiu –que es va dissenyar a partir de sessions de treball amb un grup del Consell–, i un concert de celebració de l'aniversari.

- En el marc de la commemoració del 30è aniversari del Consell Assessor de la Gent Gran també s'ha obert un nou canal de comunicació del Consell. Es tracta de **"Les veus de les persones grans", el butlletí del Consell Assessor de la Gent Gran**, que vol ser un canal de comunicació i difusió de la tasca que es realitza des del Consell i des dels consells i comissions dels districtes per donar veu i oportunitats de participació a totes les persones grans de la ciutat. També informa d'accions d'interès que desenvolupen l'Ajuntament o altres entitats o agents. D'altra banda, s'ha fet un disseny nou de la pàgina **web del Consell Assessor de la Gent Gran** que també té com a finalitat divulgar i compartir les propostes i les reivindicacions que impulsa el Consell.
- Cal fer esment a la participació del Consell Assessor de la Gent Gran a la **FiraGran**, esdeveniment anual per promoure l'envelliment actiu de les persones grans, on participa l'Ajuntament de Barcelona amb un estand propi. A la darrera edició, que va tenir lloc del 19 al 21 d'octubre de 2022, el CAGG hi va participar, com altres anys, dins l'estand municipal, que estava dedicat al concepte *"Barcelona, ciutat amigable amb les persones grans"*, i també amb una sessió pròpia dins l'espai Àgora de la fira per explicar el procés de la 6a Convenció "Les veus de les persones grans". També va intervenir a la jornada professional de la fira, titulada "Els drets de participació de les persones grans: estratègies per promoure'ls, incentivar-los i garantir-los" parlant sobre els "30 anys del CAGG, 20 anys de Convencions". La participació del Consell a **FiraGran** s'ha anat ampliant i millorant any rere any amb debats i accions específiques com les esmentades i a la pròxima edició, que tindrà lloc del 26 al 28 d'abril de 2023, el Consell Assessor de la Gent Gran hi tornarà a ser.
- Entre setembre de 2022 i març de 2023, el Consell Assessor de la Gent Gran ha promogut el procés participatiu de la **6a Convenció de Les veus de les persones grans**, amb el lema **"Participem per garantir drets. Vine i fes-te sentir"**. S'han realitzat diversos actes participatius:
 - ➔ La Jornada "Iniciem la 6a Convenció", que va tenir lloc el 21 de setembre de 2022 a la Lleialtat Santsenca.
 - ➔ La Jornada "Avancem en la participació", que va tenir lloc el 16 de novembre de 2022 al Born Centre de Cultura i Memòria.
 - ➔ El 23 de novembre de 2022 va tenir lloc el 1r Intercanvi Ciutadà sobre cures al Centre Cívic Vil·la Florida.
 - ➔ El 18 de gener de 2023 es va realitzar el 2n Intercanvi Ciutadà sobre mort digna al Casal de Barri i Espai de Gent Gran Transformadors.
 - ➔ El 8 de febrer de 2023 es va dur a terme el 3r Intercanvi Ciutadà sobre edatisme i discriminacions a la UPF Barcelona School of Management.
 - ➔ Així mateix, s'han realitzat diverses accions territorialitzades de format més petit, activitats singulars sobre alguns temes específics, debats territorials als districtes, sessions de treball en residències, i s'han obert espais de la Convenció a Vincles Bcn i a la plataforma de participació digital Decidim Barcelona, com a iniciatives més destacades dins aquest procés.

Recopilació de manifestos i posicionaments del Consell Assessor de la Gent Gran

En aquests darrers quatre anys, el Consell Assessor de la Gent Gran, a banda de totes les esmentades actuacions, també ha fet declaracions i ha adoptat posicionaments sobre diverses temàtiques que incideixen en els drets i la vida de les persones grans, així com sobre qüestions que han marcat l'agenda política d'aquests darrers anys. A continuació, s'especifiquen els diversos manifestos i posicionaments que ha formulat –a alguns dels quals s'ha fet referència en l'explicació del treball fet, mentre que d'altres més específics es relacionen només aquí:

- Manifest amb motiu de la situació generada pel coronavirus (març de 2020).
- Actualització del posicionament sobre la situació actual de la pandèmia (abril de 2020).
- Manifest del Consell Assessor de la Gent Gran amb motiu del 30è Dia Internacional de les Persones Grans 2020 (1 d'octubre de 2020).
- “La veu del CAGG: bretxa digital”: carta adreçada a l'Associació de Banca i a l'Associació d'Usuaris/es de Bancs i Caixes en relació a la qüestió de la bretxa digital en les persones grans (2020), i declaració posterior “Bretxa digital en l'atenció per part d'entitats bancàries: per uns serveis amigables” (2021).
- Comunicat del Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona per garantir el dret de vot de les persones grans que viuen en residències (aprovat el 3 de febrer de 2021).
- Escrit sobre el centenari de la conferència de la Societat de Nacions a Barcelona (aprovat el 24 de novembre de 2021).
- Manifest del Consell Assessor de la Gent Gran sobre l'actualització de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya (IRSC) (aprovat el 28 de març de 2022).
- Manifest del Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona amb motiu del 32è Dia Internacional de les Persones Grans 2022. Reconeixement i visibilitat de les dones grans (1 d'octubre de 2022).